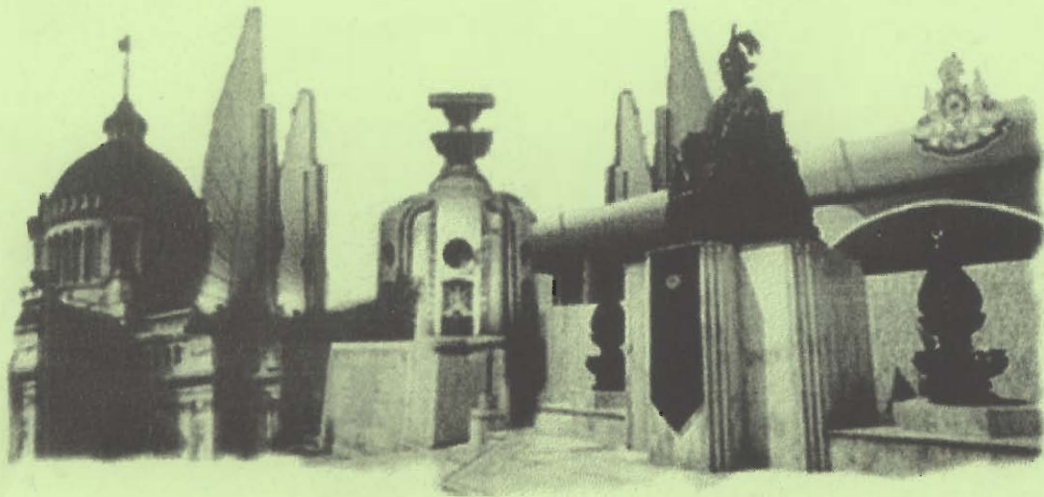

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

พ.ศ.

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๙
วันพฤหัสบดีที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

อ.พ. ๑/๒๕๕๙

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

Legislative Institutional Repository of Thailand

WWW.SENATE.GO.TH ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ. บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๙ วันพฤหัสบดีที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายันท ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุภาวศิจิตต ไตรเพทพิสัย ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๑
นางสาวสุพัทธรา วรณศิริกุล นิติกร ๗
นายทศวิณห์ เกียรติทัตต์ วิทยากร ๖
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๖
นางสาวอลงกรณ์ ตันเบ็ด เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๒
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๘๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สารบัญ

หน้า

- ๑) สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗
เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๑
- ๒) ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๓
- ๓) บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูป
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗
เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ.
ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว เรื่องเสร็จที่ ๕๔๙/๒๕๔๙ ๖
- ๔) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ (ประกาศใช้กฎอัยการศึก
ทั่วราชอาณาจักร และให้ยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
ลงวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙
เวลา ๒๑.๐๕ น.) ๘
- ๕) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน
พุทธศักราช ๒๕๔๙ ๙

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

- ข้าราชการสื่อมวลชน “กฤษฎีกาเสนอ ๒ ทางเลือก เลิกประกาศ คปค.ฉบับ ๗”
หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๙ ๑๑
- ข้าราชการสื่อมวลชน “รัฐบาลส่งเรื่องการยกเลิกกฎอัยการศึกให้ คมช. พิจารณา
และเตรียมลงใต้พบเยาวชน” วันอังคารที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๙
กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก สำนักนายกรัฐมนตรี .. ๑๒
- ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพในการชุมนุมในประเทศไทย ๑๓

สรุปลงราชระสำคัญ

ร่าง

พระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย**อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗****เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙**

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)**๑. หลักการและเหตุผล****๑.๑ หลักการ**

ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

๑.๒ เหตุผล

โดยที่ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ซึ่งมีสาระสำคัญในการห้ามมิให้มีการประชุมทางการเมือง ณ สถานที่ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป และกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนประกาศดังกล่าวไว้ด้วย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง สมควรยกเลิกประกาศดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการประชุมทางการเมืองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ.

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

๔. วันใช้บังคับ (มาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๕. เนื้อหาของพระราชบัญญัติ (มาตรา ๓)

ให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๐๐๗

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

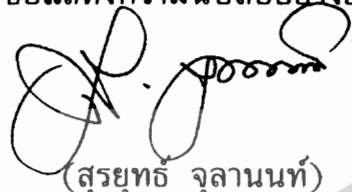
สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลมาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(สุรยุทธ์ จุลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘ - ๓๐๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

LIRT

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙
พ.ศ.

หลักการ

ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช
๒๕๔๙

เหตุผล

โดยที่ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐
กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ซึ่งมีสาระสำคัญในการห้ามมิให้มีการประชุมทางการเมือง
ณ สถานที่ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป และกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ซึ่งกระทำการ
ฝ่าฝืนประกาศดังกล่าวไว้ด้วย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง
สมควรยกเลิกประกาศดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการประชุม
ทางการเมืองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๕

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูป
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง
การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่
๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๕๕๙/๒๕๕๙

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

พ.ศ.

หลักการ

ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

เหตุผล

โดยที่ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งมีสาระสำคัญในการห้ามมิให้มีการประชุมทางการเมือง ณ สถานที่ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป และกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนประกาศดังกล่าวไว้ด้วย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองสมควรยกเลิกประกาศดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการประชุมทางการเมืองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง
ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูป
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง
การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๗ เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง ลงวันที่
๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นที่เรียบร้อย ตามที่ได้ประกาศให้ทราบทั่วกันแล้วนั้น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ให้เกิดกับประชาชนทั้งประเทศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร และให้ยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ เวลา ๒๑.๐๕ น.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ ๗

เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศกฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ เวลา ๒๑.๐๕ น. เป็นต้นไปแล้วนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ในระหว่างประกาศกฎอัยการศึก จึงห้ามมิให้มั่วสุม ประชุมทางการเมือง ณ ที่ใด ๆ ที่มีจำนวนตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป

หากผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

กฤษฎีกาเสนอ2ทางเลือก เลิกประกาศคปค.ฉบับ7

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการประชุมทางการเมือง เสนอให้คณะรัฐมนตรีให้พิจารณาในวันนี้ (31ต.ค.) เพื่อแก้ไขประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฉบับที่ 7 ลงวันที่ 20 ก.ย.49 ซึ่งห้ามมิให้มั่วสุม ประชุมทางการเมืองตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป หากผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา 2 แบบ คือ 1.ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลงวันที่ 20 ก.ย.49 พ.ศ.... ซึ่งถ้าคณะรัฐมนตรีพิจารณาใช้ในแบบที่ 1 แทนที่ โดยไม่มีเงื่อนไขบังคับกับกรณีอื่นๆ อีก เพราะรัฐสามารถนำกฎหมายในปัจจุบันมาใช้ในการควบคุมสถานการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศได้ คือ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2457 ซึ่งฝ่ายทหารมีอำนาจในการออกคำสั่งห้ามมั่วสุม ประชุมกันได้ หากฝ่าฝืนมีอำนาจกักตัวบุคคลไว้ไม่เกิน 7 วัน และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 มาตรา 215 และ มาตรา 216

แบบที่ 2.ร่างพระราชบัญญัติการห้ามชุมนุมทางการเมือง พ.ศ... เป็นการยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฉบับที่ 7 แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาจจะพิจารณาประกาศผ่อนผัน หรืออนุญาตให้มีการประชุม หรือดำเนินการใดทางการเมืองเป็นครั้งคราวได้ โดยไม่ถือเป็นการทำคามผิด แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้ อาจขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 มาตรา 3 และ มาตรา 38 เพราะเป็นการจำกัดสิทธิ เสรีภาพ ในการชุมนุมโดยสงบ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีความเห็นเบื้องต้น ว่าอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติ แบบที่ 1 และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี แล้วนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

--จบ--

Source - ผู้จัดการรายวัน (Th)

Monday, October 30, 2006 21:55

กรุงเทพฯ--30 ต.ค.--ผู้จัดการรายวัน

ข่าวที่ 11/07-8

วันอังคารที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

รัฐบาลส่งเรื่องการยกเลิกกฎอัยการศึกให้ คมช. พิจารณา และเตรียมลงใต้พบเยาวชน

วันนี้ เวลา 13.00 น. ที่หน้าตึกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรีว่า ได้ส่งเรื่องที่เป็นมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการยกเลิกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 7 เรื่อง การห้ามชุมนุมทางการเมือง จำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) แล้ว ซึ่งได้แจ้งให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีนัดพิเศษเมื่อวานนี้ (6 พ.ย.) ทราบว่า ได้มีการหารือเรื่องนี้กับประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ และขอให้พิจารณาในเรื่องของช่วงเวลาในการใช้กฎอัยการศึกว่าควรจะใช้อยู่ในระยะเวลาเท่าไร และพื้นที่ที่จะมีการประกาศใช้ควรจะเป็นอย่างไร เพราะขณะนี้มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วประเทศ โดยได้เสนอไปว่าอาจจะมีการยกเลิกบางพื้นที่ ซึ่งประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติได้รับไปพิจารณา เพราะดูแลด้านความมั่นคงของประเทศ ต่อข้อถามที่ว่า พื้นที่ใดควรได้รับการพิจารณายกเลิกบ้าง นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ยังไม่ทราบ เพราะไม่ได้เป็นคนตัดสินใจ เพียงแต่เสนอเป็นแนวความคิดเท่านั้น เพราะเรื่องของความมั่นคงทางคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) จะเป็นผู้พิจารณาว่าพื้นที่ใดที่ควรที่จะยกเลิกได้และจะยกเลิกเมื่อใด ผู้สื่อข่าวถามว่า แสดงว่ารัฐบาลจะไม่รับผิดชอบการยกเลิกกฎอัยการศึกใช่หรือไม่ นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า รัฐบาลเพียงแต่รับทราบและดูแลในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องของกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาล

ผู้สื่อข่าวถามว่า แนวโน้มจะยังไม่มีการยกเลิกกฎอัยการศึก เพียงแต่เป็นการผ่อนปรนใช่หรือไม่ นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า เป็นเพียงแนวความคิด โดยพูดในลักษณะของช่วงเวลาและพื้นที่ ห้วงเวลาจะอยู่มากน้อยแค่ไหนและพื้นที่ที่มีความปลอดภัยเพียงพอแล้วจะยกเลิกกฎอัยการศึกได้หรือไม่ ส่วนจะใช้เวลาพิจารณาแค่ไหนอย่างไรไม่ทราบขึ้นอยู่กับคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติที่จะเป็นผู้พิจารณา รัฐบาลเพียงเสนอหลักการไปเท่านั้น ไม่ได้กำหนดว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติต้องตอบเมื่อไร

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ในวันที่ 8 พฤศจิกายนนี้จะเดินทางไปจังหวัดยะลา แต่ไม่ได้มีวาระพิเศษอะไร เป็นการลงไปพูดคุยกับเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เหมือนกับที่ลงไปพูดคุยกับผู้นำศาสนา ส่วนที่ว่าหนักใจหรือไม่ที่สถานการณ์ยังมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องทั้งที่ได้กล่าวคำขอโทษไปแล้ว นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ไม่หนักใจอะไร เพราะตระหนักดีว่าปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้คงไม่ได้ยุติลงในระยะเวลานี้สั้น ๆ

กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก

ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมในประเทศไทย

- ผศ. ดร. วรเจตน์ ภาคีรัตน์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การชุมนุมในประเทศไทย ในทัศนะผม สภาพปัญหาของเรื่องนี้คือ สังคมไทยเราขาดกฎหมายสำคัญไป 2 ฉบับ

กฎหมายฉบับแรก คือกฎหมายว่าด้วยการชุมนุม ซึ่งสังคมไทยเราไม่เคยมี เรามีแต่รัฐธรรมนูญ ถามว่าทุกวันนี้ เวลาที่ ตำรวจเข้าสลายการชุมนุม ตำรวจใช้อำนาจจากอะไร ผมเคยถามเจ้าหน้าที่ตำรวจ เขาก็บอกว่ามันมีระเบียบของตำรวจเรียกว่า แผนกรกฎ ซึ่งเป็นแผนใช้รับมือกับการชุมนุม แผนตรงนี้ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวกฎหมายสิทธิหน้าที่ของผู้ชุมนุมกับอำนาจของตำรวจเองก็อยู่บนความไม่แน่นอน ผู้ชุมนุมเองก็ไม่ว่าตนเองมีสิทธิหน้าที่แค่ไหน ขณะที่ตำรวจเองก็ไม่แน่ใจอำนาจของเขาเป็นกฎหมายลำดับไหน เพราะว่ามันไม่มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุม

กฎหมายฉบับที่ 2 คือ กฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในต่างประเทศ โดยหลัก ตำรวจจะมีอำนาจอยู่ 2 ส่วน ยกตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับบ้านเราคือ เจ้าพนักงานตำรวจจะเป็นเจ้าพนักงานที่ควบคุมสถานบริการ ซึ่งตรงนี้เป็นอำนาจในการปกครอง อีกส่วนหนึ่งคือ ตำรวจมีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดอาญา ฆ่าคนตาย ช่มชืด ฯลฯ เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจในการจับกุม นี่เป็นอำนาจในทางอาญา แต่ในบ้านเราเจ้าพนักงานตำรวจมักเข้าใจว่าตนมีอำนาจในทางอาญาเป็นหลัก เวลาสอบก็สอบกฎหมายอาญาเป็นหลัก แล้วก็ใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ว่ากฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของตำรวจนี่เป็นสิ่งที่สังคมบ้านเราขาด ในนานาประเทศเขามีหมด คือ มีกฎหมายซึ่งวางเกณฑ์ทั่วไปการใช้อำนาจของตำรวจ ปกติตำรวจเขาจะมีกฎหมายเฉพาะ หากไม่มีกฎหมายเฉพาะ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องดูว่ามีกฎหมายทั่วไปที่ให้อำนาจใหม่ในการที่จะไปทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพราะว่าเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง ต้องถามด้วยว่า แล้วเขามีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่ที่จะกระทำ

ผมจึงบอกว่าในบ้านเรา กฎเกณฑ์ลักษณะนี้มันยังขาดอยู่ เวลาที่มีการออกกฎหมาย สังเกตดูในช่วงหลังๆ กฎหมายที่เราออกกัน อย่างเช่น มีการแก้กฎหมายทางหลวง โดยกำหนดว่าห้ามการชุมนุมบนถนน

ลักษณะนี้ มันไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ตัวต้นเหตุ เพราะว่าไม่ได้สร้างตัวกลไกในกฎหมายที่จะบอกถึงสิทธิหน้าที่ที่ชัดเจนของผู้ชุมนุม รวมถึงอำนาจของตำรวจ เพราะฉะนั้นทุก

¹ ที่มา : การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง "เสรีภาพในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญ กับการสลายการชุมนุม" ณ ห้องประชุมจิตติ
ติงศภัทิย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 13 มกราคม 2547

วันนี้เราก็ออยู่กันบนความไม่รู้ ผู้ชุมนุมก็บอกว่าเขามีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แต่ปัญหาว่าสิทธิดังกล่าว นั้น มีเนื้อหาอย่างไร แค่นั้น มันจะต้องออกแบบกันอีกชั้นหนึ่ง ในตัวของกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมซึ่งกฎหมายฉบับนี้เองก็จะเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจของตำรวจด้วย เวลาที่มีการเสนอขึ้นมาถึงเถียงกันว่าควรจะทำหนดกรอบอำนาจแค่นั้น สาธารณะควรจะมีประโยชน์ซึ่งจะต้องได้รับการคุ้มครองแค่นั้น คนที่เขาต้องการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของเขาควรได้รับสิทธิอย่างไร ตรงนี้คือประโยชน์ ที่ต้องมาซึ่งน้ำหนักให้เกิดดุลยภาพ แล้วทำเป็นตัวกฎหมายขึ้นมา ซึ่งตรงนี้เราขาด เพราะฉะนั้นเมื่อเราขาดกฎหมาย 2 ฉบับนี้ ปัญหาเรื่องการชุมนุมจะเกิดขึ้นตลอดเวลาและเชื่อว่าจะมีต่อไป

ย้อนกลับมาดูประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นที่ภาคใต้ มีกรณีของการยื่นฟ้องไปที่ศาลปกครองจังหวัดสงขลา แล้วเรื่องนี้ศาลปกครองจังหวัดสงขลามีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ความจริงกรณีนี้เป็นการยื่นเรื่องโดยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ไม่ได้ยื่นโดยผู้ชุมนุม คือ ในระบบของสังคมไทย ผู้มีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครองนั้นได้แก่ ผู้เสียหายหรืออาจจะเสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และอีกคนหนึ่งคือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา แต่ว่าอำนาจในการฟ้องคดีของผู้ตรวจการแผ่นดินในระบบของบ้านเรา มันไม่แน่นอน โดยเรื่องนี้มันเป็นปัญหาอย่างนี้ ในคำฟ้องที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับฟ้องนั้น มันไม่ชัดเจนว่าผู้ตรวจการฯ ต้องการอะไร อ่านดูเหมือนผู้ตรวจการฯ ต้องการให้ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจเข้าสลายการชุมนุมนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ว่ากรณีของการฟ้องคดีเข้าใจว่าผู้ตรวจการฯ ไม่ได้อ้างตัว พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 เพราะว่ามันไม่มีตัวบทรับกับเรื่องนี้โดยตรง เพราะกฎหมายตั้งศาลปกครองฯ บอกแต่เพียงว่าเป็นการเพิกถอนคำสั่งการปกครองและศาลมีอำนาจเพิกถอน แต่กรณีการชุมนุมของผู้คัดค้านโครงการท่อก๊าซฯ มันไม่ใช่เรื่องการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง เพราะว่ามันไม่มีคำสั่งการปกครองด้วยซ้ำ อยู่ๆ ตำรวจใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมเลย ผู้ตรวจการฯ จึงต้องการให้มีการยืนยันว่ากรณีลักษณะนี้เป็นการใช้อำนาจไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เวลาที่ศาลปกครองรับเรื่องเอาไว้ เขาก็ไม่ได้ดูกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตราที่ 198 ตามที่ผู้ตรวจการฯ อ้าง แต่ศาลปกครองจะดูกฎหมายของเขา คือ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ความก็ปรากฏตามตัวกฎหมาย คือ กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจในส่วนนี้

ถามว่ากรณีลักษณะนี้ ศาลปกครองสามารถพัฒนาเกณฑ์ตรงนี้ขึ้นได้ไหม ถามผมผมคิดว่าได้ เพียงแต่ในคำฟ้องของผู้ตรวจการฯ ต้องพรรณนาความให้ชัดว่าต้องการให้ศาลปกครองทำอะไร ซึ่งผู้ตรวจการฯ อ้างว่าทำชัดเจนแล้ว ศาลปกครองกลับเห็นว่ากรณีลักษณะนี้ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง โดยศาลปกครองเห็นว่ากรณีนี้เป็นกระทำความผิดอาญา เมื่อเป็นเรื่องความผิดอาญาก็จะต้องไปต่อสู่อีกกันในศาลยุติธรรม ในที่สุดแล้วผลของเรื่องนี้ ทำให้เราบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ศาลปกครองเข้าไปตรวจสอบการใช้อำนาจของตำรวจว่ามีความชอบด้วยตามกฎหมายหรือไม่ ผมคิดว่าไม่

กรณีนี้ในที่สุดแล้ว ศาลปกครองไม่รับไว้พิจารณา มันเป็นปัญหาในทางกฎหมายว่า ผู้ตรวจการฯ ทำหนังสือถึงประธานศาลปกครองสูงสุดว่าผู้ตรวจการฯ ไม่ได้ประสงค์จะฟ้องคดี แต่ประสงค์ที่จะยื่นความเห็นให้กับศาลปกครองตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา 198 ประธานศาลปกครองสูงสุดก็ตอบว่าศาลปกครองไม่มีหน้าที่ให้ความเห็น ศาลปกครองมีหน้าที่ในการตัดสินคดีในเชิงกฎหมาย ซึ่งจริงๆ ก็ไม่ผิด คือถูกต้องตามกฎหมาย ศาลปกครองไม่มีหน้าที่ทำความเข้าใจกับผู้ตรวจการฯ ไปอ้างถึงมาตรา 198 ไปยังประธานศาลปกครองสูงสุด โดยสภาพมันไปไม่ได้ เขาก็ต้องไม่รับ เพราะมันไม่ได้เป็นการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟ้อง เขาชี้ให้เห็นว่าคำสั่งอุทธรณ์ชั้นต้น มันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะอะไร

ผมคิดว่าคนทั่วๆ ไปคงไม่สนใจปัญหาทางเทคนิคที่ผมพูดมา คือปัญหาทางเทคนิคขององค์กรของรัฐ เขาสนใจว่าทำอะไรที่จะให้มีใครเข้ามาชี้ว่าอำนาจสลายการชุมนุมของตำรวจในวันนั้นเป็นการกระทำไม่ชอบด้วยกฎหมาย คือเป้าหมาย ถ้าว่าศาลปกครองไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาในกรณีนี้ และบอกว่าเรื่องนี้เป็นการใช้อำนาจในทางอาญาของตำรวจ ในที่สุดจะถูกตรวจสอบโดยกระบวนการศาลยุติธรรม ซึ่งมันจะทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสลายการชุมนุมมันจะทำได้ไหม ผมคิดว่ายาก

เมื่อคดีไปถึงศาลยุติธรรม ประเด็นจะไม่ใช้เรื่องการตรวจสอบใช้อำนาจอีกต่อไป ประเด็นจะกลายเป็นว่าผู้ชุมนุมกระทำผิดกฎหมายหรือเปล่า ทำผิดอาญาหรือไม่ ที่ถูกจับ สภาพมันจะกลับกัน คือผู้ชุมนุมจะถูกตั้งข้อหา โดยมีอัยการเป็นฝ่ายฟ้องคดี ผู้ชุมนุมหรือคนที่ถูกจับจะเป็นฝ่ายแก้ข้อกล่าวหาและการแก้ข้อกล่าวหาในคดีอาญา คือการแก้ว่าตนเองไม่ได้ทำความผิดในคดีอาญา มันก็ไม่มีประเด็นไปว่าการใช้อำนาจของตำรวจนั้นชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะจะต้องเอาตนเองให้พ้นจากคุกเสียก่อนก็คือว่าไม่ได้ทำผิดทางอาญานั้นเอง ขณะนี้ หากกรณีนี้ไปสู่การพิจารณาของศาลปกครองโดยผู้ชุมนุมเป็นฝ่ายฟ้อง หรืออย่างน้อยก็ฟ้องผ่านผู้ตรวจการฯ ตำรวจก็จะเป็นฝ่ายที่จะแก้ แต่พอไปที่ศาลอาญา สภาพมันอาจจะกลับกันที่สุดในเรื่อง มันอาจไม่มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของตำรวจได้เลยว่าวันนั้นการใช้กำลังในการสลายการชุมนุมมันชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไรก็ดี ภายใต้ระบบของเราที่เป็นอยู่ หากถามว่ากรณีแบบนี้จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างไร ผมคิดว่ามี 2 ทางด้วยกัน

ประการแรก- อาจต้องฟังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องเข้ามาดูในเรื่องนี้และที่สุดต้องรายงานต่อรัฐสภา อาจต้องใช้การเมืองตรวจสอบ ไม่ใช่เกณฑ์ในทางกฎหมายตรวจสอบ ต้องใช้จุดนี้เป็นประเด็นในการที่ต้องเสนอให้มีการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมอย่างจริงจังกันเสียที เรื่องของการชุมนุม เราต้องมีกติกา กฎหมายร่วมกันระหว่างรัฐกับราษฎรว่าจุดมันอยู่ตรงไหน น่าจะใช้เรื่องนี้เป็นประกายในการที่จะมีตัวกฎหมาย เราอาจไม่ได้ชี้ว่าอำนาจนั้นถูกหรือไม่ถูก ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่จะเป็นบทเรียนที่เราจะใช้ตรงนี้เป็นฐานในการแก้กฎหมายต่อไป

ประการที่สอง-ยกประเด็นนี้ขึ้นสู่ศาลอาญา คนที่ถูกจับอาจหยิบประเด็นนี้ยกขึ้นสู่ศาลอาญา ยกขึ้นสู่ในกรณีนี้ คือ เขาไม่ได้กระทำความผิดอาญาเลย แล้วกรณีที่ตำรวจเข้าสลายการชุมนุมนั้นเป็นกรณีที่ตำรวจไม่มีอำนาจกระทำได้ อย่างน้อยให้เป็นประเด็นเบื้องต้นในคดีอาญาขึ้นก็เป็นไปได้ ในศาลอาญาเป็นการใช้สิทธิของรัฐธรรมนูญอยู่ อาจเป็นการยืนยันสิทธิในการชุมนุมซึ่งอาจจะยากนิดหนึ่งในระบบของศาลอาญา

ที่พูดมาทั้งหมด ยังไม่ได้บอกหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยในส่วนของระบบในบ้านเรา โดยกลไกที่มีอยู่มีส่วนบกพร่องทั้งใน 2 ส่วน คือในแง่ของตัวกฎหมาย และในแง่องค์กร หากองค์กรที่ใช้กฎหมายพยายามที่จะอุดช่องว่างของตัวกฎหมายก็อาจจะดีขึ้น แต่โดยเหตุที่ในระบบของเราการคุ้มครองตัวกฎหมายมันมีอยู่มาก จะหวังให้มีการอุดหรือมีการสร้างตัวหลักกฎหมายทั่วไปขึ้นมา อาจจะยาก เพราะฉะนั้นการสร้างตัวหลักตัวกฎหมายให้เป็นกติการ่วมกันในการชุมนุมฯ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น ผู้ตรวจการฯ หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ น่าจะปฏิเสธบทบาทในแง่ของการผลักดันกฎหมายฉบับนี้ออกมาไม่ได้

ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องกฎหมายที่ทางฝ่ายรัฐได้นำมาใช้ในการสลายการชุมนุม ผมคิดว่ามันมันเป็นปัญหาในการปรับใช้กฎหมายในระบบของรัฐ คือความจริงในกฎหมายแต่ละฉบับที่ออกมามันมีวัตถุประสงค์เฉพาะของมัน กฎหมายที่มันออกมามันมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ได้มีใช้ในกรณีที่เป็นการทั่วไป เพราะฉะนั้นในหลายเรื่องที่เราเอามาใช้อ้างในการสลายการชุมนุมมันมันอ้างไม่ได้ว่าถ้าเกิดใช้กฎหมาย เช่น พ.ร.บ.รักษาความสะอาดฯ มาใช้อย่างนี้ มันทำให้สิทธิในการชุมนุมมันเป็นไปไม่ได้เลย ซึ่งแปลว่าการปรับใช้กฎหมายแบบนี้ เมื่อปรับแล้วมันเป็นการขัดรัฐธรรมนูญ การปรับใช้ส่วนนี้มันใช้ไม่ได้อยู่แล้วโดยสภาพ แต่ว่าปัญหาของเราอยู่ตรงที่ว่าแล้วใครจะเป็นคนชี้ หนทางหรือกระบวนการในการนำเรื่องแบบนี้ให้กับองค์กรที่มีอำนาจชี้ขาดแบบนี้มันควรจะเป็นอย่างไร ซึ่งนี่คือจุดอ่อนของเรา

ในความเห็นผม ผมคิดว่าอย่างนี้ การมีกฎหมายควบคุมการชุมนุมมัน ถึงแม้ชื่อกฎหมายจะใช้ชื่อว่ากฎหมายควบคุมการชุมนุมก็ตาม มันมีข้อดี-มองในฝ่ายของคนชุมนุมอย่างน้อยมันทำให้กลไกในการใช้สิทธินี้มันชัดเจนขึ้น คือทุกวันนี้มันอยู่บนความคลุมเครือ อยู่บนความไม่แน่นอนว่าถ้าเราชุมนุมแล้วตำรวจจะเอากฎหมายอะไรบ้าง มาสลายการชุมนุม แล้วการเยียวยา มันทำได้อย่างไร บอกได้ว่าทุกวันนี้การเยียวยา มันทำไม่ได้ อย่างตัวอย่างที่จะนะ มีการเข้าสลายการชุมนุม ตำรวจใช้อำนาจโดยอ้างอำนาจในทางอาญาเข้ามา ศาลปกครองไม่รับฟ้อง กลายเป็นประเด็นในทางอาญา แทนที่ผู้ชุมนุมจะเป็นฝ่ายฟ้องคนสลายการชุมนุม กลับต้องเป็นฝ่ายถูกฟ้องและกลับต้องเป็นฝ่ายแก้ในคดีอาญา และกลไกตรงนี้ทำให้สิทธิในการชุมนุมเป็นไปไม่ได้ ถ้าไม่มีตัวกฎหมายกลางที่กำหนดเรื่องพวกนี้ขึ้นมา คือไม่สร้างฐานตัวกฎหมายกลางขึ้นมา กลไกที่จะผลักดันให้เกิดการชุมนุมไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลย เพราะปัญหานี้จะไม่ไปองค์กรที่มีอำนาจชี้ขาด อันนั้นคงเป็นประเด็นที่หนึ่ง

ประเด็นที่สอง-ขอยกตัวอย่างในต่างประเทศ กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมจะพูดถึงความสัมพันธ์กับกฎหมายเฉพาะเรื่อง อย่างเช่นมีกฎหมายการชุมนุม มีกฎหมายว่าด้วยเรื่องถนน กฎหมายถนนจะพูดถึงสิทธิในการใช้ถนน ถนนจะมีส่วนสำหรับรถวิ่ง มีส่วนของทางเท้า การใช้สิทธิในทางเท้าใช้อย่างไร รถที่จะวิ่งๆ อย่างไร คนเดินๆ อย่างไร ถ้าจะใช้ทางเท้าไปในการจำหน่ายของต้องขออนุญาตเป็นกรณีพิเศษอย่างไร ถ้าไม่ใช่ถ้าเป็นการเดินขบวนจะต้องเป็นอย่างไร ตัวกฎหมายฉบับนี้จะนำเอาตัวประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้ามารวมเอาไว้ แล้วจะแก้ปัญหาที่เราประสบทุกวันนี้คือในส่วนที่ตำรวจอ้างเป็นกฎหมายเฉพาะนี้มาขัดขวางการชุมนุมไม่ได้ เพราะฉะนั้นมองในมุมนี้มีความจำเป็นที่เราอาจจะต้องคิดถึงกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมขึ้นมา เพราะลำพังแต่สิ่งที่มันอยู่ในนี้จะประกอบกันในทางปฏิบัติซึ่งมันแก่มากในทัศนคตินี้ นะครับ

หากกลไกในการบังคับการใช้สิทธิในการชุมนุม มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันก็จะมีดมนลงไปเรื่อยๆ เพราะว่าตัวกฎหมายมันมีสภาพบังคับอยู่นะครับ ถ้าเราไม่สร้างช่องทางนี้ไปโดยการสร้างตัวกฎหมายขึ้นมา ไม่นำประเด็นนี้ไปศาลรัฐธรรมนูญ โอกาสที่จะชุมนุมมันก็จะลำบาก ถ้าเราไม่เอากฎหมายขึ้นมา เราเอาตัวอย่างนี้ไปได้แย้งที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ไหม คำตอบ มันก็ได้ครับ แต่ว่ามันจะไม่แก้ปัญหาทั้งระบบ

ผมยกตัวอย่างเช่น หากมีการชุมนุม แล้วปรากฏว่ามีการสลายการชุมนุม ตำรวจหรือว่ากรุงเทพมหานครอ้าง พ.ร.บ.รักษาความสะอาดฯ เข้ามาบอกว่าต้องสลายการชุมนุม คนที่ชุมนุมอาจจะร้องไปที่ผู้ตรวจการแผ่นดินฯ บอกว่า พ.ร.บ.รักษาความสะอาดฯ นี้มันขัดรัฐธรรมนูญ มันก็จะไปศาลรัฐธรรมนูญ ถามว่ามันขัดกับมาตรา 44 ในเรื่องการชุมนุม ถ้าเกิดท่านดูแนวศาลรัฐธรรมนูญ ผมเปรียบเทียบเรื่องคนพิการในการสอบเป็นผู้พิพากษา ถ้าประเด็นแบบนี้ไปศาลรัฐธรรมนูญโอกาสที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากฎหมายขัดรัฐธรรมนูญ น้อยมาก เพราะว่าศาลจะมองว่าเป็นกำหนดเกณฑ์ทั่วไป เป็นดุลพินิจคล้ายๆ กับกรณีกฎหมายข้าราชการตุลาการ กำหนดว่าบุคคลที่มีกายพิการมีสภาพร่างกายไม่เหมาะสมแห่งการเป็นตุลาการปฏิเสธไม่รับสมัครได้ด้วยนะ คนที่เขาเป็นโพลีโอกก็บอกว่ากฎหมายฉบับนี้ขัดรัฐธรรมนูญ ขึ้นไปศาลรัฐธรรมนูญก็บอกว่าไม่ขัดรัฐธรรมนูญเพราะเป็นเรื่องของดุลพินิจ ศาลรัฐธรรมนูญของไทยนะครับ

ตรงนี้ผมพูดเปรียบเทียบให้เห็นกับของต่างประเทศ ไม่ได้มีเทคนิคในการวินิจฉัยกฎหมายเฉพาะส่วนหรือการปรับใช้กฎหมายบางส่วนที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญไทยยังไม่ไปถึงขั้นแบบนั้น ถ้าเป็นในต่างประเทศเขาจะบอกว่าตัวกฎหมายอันนี้ โดยลำพังมันไม่ได้ขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ อย่างเช่นกฎหมายรักษาความสงบฯ ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าเอากฎหมายรักษาความสงบฯ มาใช้กับการชุมนุมเฉพาะเรื่องขัดขวางการชุมนุม การใช้กฎหมาย

แบบนี้ขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญของเรายังไม่ถึงขั้นนั้น และโอกาสที่จะแก้โดยกลไกที่มีอยู่จึงยาก

ผมจึงมองว่าถ้าตำรวจเขาจะทำเรื่องกฎหมายเรื่องการชุมนุม สิ่งที่เราต้องดู คือเขาทำอย่างไร แน่นนอนนะครับว่า มองในภาพกลางนี่นะครับ กฎหมายที่สร้างขึ้นต้องเน้นในเชิงการควบคุมเป็นหลัก ปัญหาที่เราต้องทำก็คือว่า เวลานี้ ตรงนี้เป็นหลักที่ทำลายเสรีภาพในการชุมนุมใหม่ มันกำหนดขั้นตอน หรือกลไกในการเยียวยาใหม่ กรณีที่เขาห้ามการชุมนุม จะมีกระบวนการขั้นตอนอย่างไร อย่างเมื่อสักครู่ที่ฟังนะครับว่าเวลาท่านจะจัดการชุมนุม ท่านพยายามนะครับที่จะขอสถานที่แล้วไม่ได้ ตรงนี้มันควรจะมีความที่ปฏิเสชนั้น ปฏิเสธด้วยเหตุผลอะไร แล้วการปฏิเสธไม่มีเหตุผล ทางองค์กรตุลาการ ก็จะสามารถเข้ามาตรวจสอบได้

สภาพปัญหาของบ้านเราในวันนี้ะครับ อยู่ตรงที่ว่า ศาลก็ไม่เข้ามานะครับ ศาลปกครองก็ไม่เข้ามา จะไปหาศาลรัฐธรรมนูญรี เทคโนโลยีตรงนี้ ศาลรัฐธรรมนูญก็ยังไม่ถึง เช่นในกรณีของต่างประเทศ เพราะฉะนั้นผมจึงมองเห็นว่ามันเป็นหนทางประการหนึ่งที่จะทำให้เห็นว่า เสรีภาพในการชุมนุมของเรามันเป็นไปได้มากขึ้นนะครับ ไม่ได้หมายความว่าหนทางนี้เป็นหนทางที่ดีที่สุดนะครับ มันคงเป็นหนทางหนึ่งที่เราจะต้องมาช่วยกันคิด เราจะต้องดูว่าเนื้อหาของกฎหมายแบบนี้ในบริบทของสังคมไทยควรจะเป็นยังไง บ้านเราอาจมีการชุมนุมที่ไม่เหมือนกับต่างประเทศ ต่างประเทศเขาชุมนุมในระยะเวลอันสั้น ของเรามีระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนาน อย่างนี้ควรที่จะดีไซน์กฎหมายให้เป็นอย่างไร แล้วคิดไปในส่วนที่เกี่ยวข้องไปทั้งระบบ โดยคิดบนพื้นฐานที่สนับสนุนให้การใช้เสรีภาพในการชุมนุมมันเป็นไปได้ ผมว่าถ้าไปในทิศทางแบบนี้แล้วคิดว่าเสรีภาพในการชุมนุมมันจะดีขึ้น แต่ปัญหาอยู่ตรงที่ว่ากฎหมายแบบนี้จะผ่านสภาหรือเปล่า นั่นคงจะเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่จะเกิดขึ้นภายหลัง แต่ว่าประเด็นแรกต้องคิดก่อนว่าควรจะมีหรือไม่นะครับ แต่ว่าจะไปได้แค่ไหน ผมคิดว่าคงจะต้องสู้กันต้องผลักดันกันต่อไป นั่นคงเป็นความเห็นของผมที่มีต่อประเด็นตรงนี้

ผมอยากจะเสริมอีกประเด็นหนึ่งว่า มีไหมประเทศที่ไม่มีกฎหมายในเรื่องชุมนุม และก็พยายามที่จะมีกฎเกณฑ์ในการรักษาดุลยภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุม ผมเองยังไม่เคยเห็นตัวอย่างนะครับ ความจริงอาจจะมีในประเทศที่เขาไม่ได้มีกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมโดยเฉพาะ อาจจะเขียนบัญญัติในการชุมนุมทั่วไป แต่อย่างน้อยเขาจะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของตำรวจนะครับ เราเข้าใจว่าตำรวจของเรามีอำนาจอำนาจก็มีตามตัวกฎหมายเฉพาะนะครับ แล้วก็อำนาจบางอย่างซึ่งถ้าเกิดไปถามจริงๆ ว่ามาจากไหน ผมคิดว่าตำรวจก็ต้องตอบไม่ถนัดชัดเจน ผมเคยถามหาอำนาจในการสลายการชุมนุมว่ามาจากไหน ตำรวจก็บอกว่ามาจากแผนกรกฎของเขานะครับ ก็คือมีแผน มีลำดับ ขั้นตอน ถ้าผู้ประท้วงมีปฏิกริยาอย่างนี้ ตำรวจจะมีปฏิกริยาอย่างไร เป็นลำดับขั้นไป ถามว่ามีความจำเป็นไหมที่จะต้องมีการกฎหมายเรื่องนี้ คือกฎหมายที่ต้องเป็นกฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน

กฎหมายเป็นตัวบอกว่าคนๆ นี้มีสิทธิ มีหน้าที่อย่างไร ฝ่ายราษฎรมีสิทธิหน้าที่แค่ไหน แล้วตำรวจมีอำนาจแค่ไหน แล้วพอมีปัญหาที่เกิดขัดแย้งกัน จะมีกลไกเข้ามาชี้ขาด กลไกอย่างนี้จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอยู่ได้อย่างสันติ เป็นไปได้ ผมยังมอง Function ของกฎหมายแบบนั้น แต่ว่าแน่นอน เราก็เข้าใจว่ากฎหมายทุกฉบับที่เกิดขึ้น เกิดมาจากการประสานประโยชน์ในแต่ละด้าน ในแต่ละมุม มีประโยชน์ที่ไม่เหมือนกัน ฝ่ายราษฎรต้องการที่จะมีสิทธิในการชุมนุมให้มากที่สุด ฝ่ายรัฐเองมีความประสงค์ที่จะจำกัดหรือ limit สิทธิตรงนี้ ผมยกตัวอย่างให้เห็นนะครับทัศนคติของการใช้อำนาจของรัฐ เมื่อเข้ามามีประชุมกรรมการการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสาร สำนักงานการสอบสวนของตำรวจซึ่งเป็นการสอบสวนที่ยุติแล้วนะครับ

แต่กรรมการฯ ให้ดูไม่ได้ กรรมการบอกว่าเราไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในเรื่องนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ใช้คำวินิจฉัยนี้เป็นเกณฑ์เวียนออกไปว่า ต่อไปนี้ถ้ามีการขอดูสำนักงานการสอบสวนนี้นะครับให้ถือว่าทางเจ้าหน้าที่ไม่เปิดเผย ทั้งๆ ที่แนวคิดของการวินิจฉัยเป็นเรื่องเฉพาะเรื่องและเรื่องนั้นก็ไม่น่าจะ มันเปิดไม่ได้ แต่เรื่องบางเรื่องที่จบไปแล้ว เขามีความจำเป็นต้องดู เพื่อที่จะไปใช้สิทธิบางอย่าง ก็ต้องเปิดเผยให้เขารู้ ผมกำลังจะบอกว่ารัฐมีแนวโน้มเสมอครับว่าที่จะหยิบเอาประเด็นอะไรบางอย่างซึ่งเป็นประโยชน์ในทางด้านของตัวเองมาใช้กับราษฎร เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นเรื่องธรรมดาของการต่อสู้ที่ฝ่ายราษฎรเองต้องเท่าทัน พอระเบียบแบบนี้ออกไปนะครับ ตำรวจบางคนเขาอาจจะมีความเห็นที่ต่างไป แต่เขาจะถูกหนังสือเวียนนี้เบรคทันที กลไกอำนาจขององค์กรจะเข้ามามัดตัวคน ที่นี้จะเคลื่อนไหวในสิ่งที่เขาต้องการไม่ได้ ตรงนี้ก็ต้องแก้ไขนะครับ ในระดับข้างบน ระดับนโยบาย ขนาดมีกฎหมายมายังเป็นอย่างนี้ นะครับ ผมถึงบอกว่าเรื่องนี้ต้องทำหนังสือไปถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องที่เราไม่มีมติไปมันเฉพาะเรื่องนั้นนะครับ ตำรวจจะเอาเรื่องนี้ไปแล้วทำหนังสือเวียนบอกว่าไม่เปิดเผยไม่ได้ อันนี้เป็นตัวอย่างที่ผมชี้ให้เห็น

เรื่องการชุมนุมก็เหมือนกัน รัฐใช้อำนาจอะไรมาห้ามการชุมนุมครับ ไม่มีหรอก ไม่มีเหตุที่จะเอามาห้ามการชุมนุมในช่วงนั้น ได้แต่ว่า เขาก็ห้ามมีการชุมนุม แต่ว่าไม่ได้มีความรุนแรงอะไร เขาคิดว่ามันไม่มี ผมถึงบอกว่ากฎหมายกติกานี้เรายังขาด เมื่อเราขาดเราจำเป็นที่จะต้องมี มีเพื่อที่จะให้ชัดผมไม่อยากจะเห็นสภาพที่เกิดขึ้นแบบเรื่องจะนะครับ พอในที่สุดเกิดการเข้าไปสลายการชุมนุมแล้วไม่มีกลไกใดๆ ของรัฐเลยที่จะเข้ามาตรวจสอบว่าการกระทำอย่างนี้ชอบหรือไม่ชอบ ผมคิดว่าภายใต้รัฐธรรมนูญเราปล่อยให้สภาพการอย่างนี้ต่อไปไม่ได้ นั่นคงเป็นประเด็นที่ผมเสนอความคิดออกมาทั้งหมดนะครับ

- นายไพโรจน์ พลเพชร เลขาธิการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

เวลาพูดถึงการชุมนุม เสรีภาพในการชุมนุมในประเทศขบวนการชุมนุมมีมาตลอดองค์ประกอบของการชุมนุมที่ผ่านมามีหลายอย่าง หนึ่ง-ต้องเดินขบวน แน่ๆ ทุกครั้ง หลายครั้งบ่อยครั้งของการชุมนุมต้องมีการเดินขบวน สอง-ต้องมีการพูด การกระจายเสียงต้องใช้เสียงกันอย่างเต็มที่ ต้องมีการอภิปรายต้องพูด คือต้องใช้เสรีภาพในการพูดด้วย ขณะเดียวกันติดโปสเตอร์เต็มไปหมดเขียนคำขวัญ คือองค์ประกอบพวกนี้มีหมดมีครบถ้วนทุกอย่าง จึงจะเรียกว่าการกระทำแบบรวมกลุ่ม การกระทำรวมหมู่เพื่อแสดงออกในความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้นจึงเห็นว่าองค์ประกอบของการชุมนุมจึงมีเสรีภาพอย่างอื่นประกอบกันหมด เช่น ต้องพูดได้ ไม่ใช่จำกัดไม่ให้พูด ต้องติดโปสเตอร์ได้ ในที่ชุมนุม ต้องเดินขบวนได้ ต้องใช้ที่สาธารณะได้ จึงจะเรียกเป็นการชุมนุมแบบรวมหมู่ หรือการกระทำแบบรวมหมู่ ถึงที่สุดแนวคิดเรื่องการชุมนุมที่บอกว่าในการกระทำรวมหมู่เพื่อแสดงออกในความคิดเห็นทั้งต่อรัฐบาลและต่อสาธารณะ เพื่อบอกกับสาธารณะว่าตัวเองคิดเห็นต่อกิจการสาธารณะหรือผลประโยชน์ของตนเองเป็นอย่างไร เป็นกระบวนการพื้นฐานที่สุดในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนผมคิดว่านี่คือหลักการพื้นฐาน

กฎหมายรัฐธรรมนูญปี 2475 รับรองหมด เพียงแต่มีข้อสังเกตคือที่รับรองแตกต่างกันในยุคแรกจะรับรองว่าภายใต้กฎหมายถึงจะมีสิทธิชุมนุม ก็หมายความว่าต้องมีกฎหมายอื่นมาก่อน จึงจะชุมนุมได้ ในยุคแรกเขียนไว้ภายใต้กฎหมายอื่นที่มีอยู่ทั้งหมดจึงจะชุมนุมได้ พอยุคหลังเขียนให้ชัดเจนบอกว่าใช้สิทธิชุมนุมก่อน ยกเว้นมีบางเรื่องที่ไม่ได้ ถ้าเป็นการชุมนุมที่ใช้ที่สาธารณะจำเป็นจะต้องไม่ขัดขวางการใช้ที่สาธารณะของคนอื่น-นี่คือประการที่หนึ่ง ประการที่สอง-จะต้องให้รัฐเข้ามาดูแลในเรื่องรักษาความสงบ ในเงื่อนไขที่ต้องเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินประกาศกฏอัยการศึกหรือสงครามเท่านั้น จึงจะจำกัดได้ นี่เป็นเงื่อนไขจำกัดที่เจาะจงมาจนถึงยุคปัจจุบัน

ที่นี้ลองดูกฎหมายเวลาใช้สิทธิชุมนุมของไทย ลองตรวจสอบกฎหมายไทย หนึ่ง-มีกฎหมายว่าด้วยการใช้เสียง ถ้าคุณไม่ขออนุญาตใช้เสียง คุณก็จะถูปรับ ถูกลงโทษทางอาญา ถ้าคุณจะชุมนุม คุณต้องไปขออนุญาตใช้เสียงก่อน นี่เป็นกฎหมายห้ามโฆษณา ห้ามใช้สิทธิห้ามใช้เสียง สอง-ในกฎหมายเราการที่จะเดินบนถนน มีกฎหมายจราจรห้ามเดินขบวนเด็ดขาด ยกเว้นการเดินขบวนของรัฐ หรือยกเว้นตอน count down ตอนปีใหม่ปิดถนนได้แน่นอน จึงหมายถึงว่าถ้าจัดโดยรัฐทำได้หมด หรือเดินแถวขบวนได้ ถ้าเจ้าพนักงานจราจรอนุญาต เดินแถวทหารก็ได้ จะเห็นได้ว่าถ้าจะเดินขบวนต้องขออนุญาตก่อน ถ้าไม่ขออนุญาตก็ผิดกฎหมาย และสาม-กฎหมายรักษาความสะอาดและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองบอกว่าห้ามติดประกาศในที่สาธารณะ ห้ามโฆษณาในที่สาธารณะก่อนได้รับอนุญาต ก็ต้องไปขออนุญาตอีกจึงจะทำโปสเตอร์ได้ เหล่านี้คือตัวอย่าง

สรุปก็คือ การใช้สิทธิชุมนุมทำไม่ได้เลย ถ้าไม่เป็นไปตามกฎหมายที่พูดมาทั้งหมด หน่วยงานทั้งหมดทุกหน่วยสามารถจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมได้หมด ในข้อเท็จจริงเป็นแบบนี้ แต่ทำไมจึงมีการชุมนุมกันได้อยู่ เพราะว่ามันมีการท้าทายรวมหมู่ จึงทำให้มีการชุมนุมกันได้ แต่ในคราวใดที่เจ้าหน้าที่จะใช้กฎหมายมาปฏิบัติต่อการชุมนุมก็สามารถใช้ได้ทันที กรณีปากมูลที่มีการสลายเมื่อวันที่ 29 มกราคม ปีที่แล้ว ก็คือใช้ พ.ร.บ. รักษาความสะอาดฯ และใช้หน่วยกองกำลังประมาณ 1,000 คนของเทศกิจเข้าไปสลายบอกว่าทำให้ทางเท้าสกปรก และกีดขวางทางที่จะใช้ที่สาธารณะ จนถึงทุกวันนี้ยังไม่มีการตรวจสอบการใช้กำลังสลายในครั้งนั้น กรณีถ้าจะใช้สนามหลวง ถ้ากองสาธารณะที่ดูแลสวนทั้งหมดในกรุงเทพฯ ไม่นุญาตให้ใช้ที่ไหนก็ขอไม่ได้ ลานพระรูปก็ไม่ได้ ถ้าถึงเวลาที่จะใช้จริง ๆ ก็จะไม่ชุมนุมไม่ได้เลย

นี่คือตัวอย่างของกฎหมายที่ขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิงกับสิ่งที่เป็นอยู่ พอพูดถึงเสรีภาพ การชุมนุมก็เลยไม่เกิด รัฐบาลนี้จะใช้กฎหมายฉบับที่ผมว่ามาเมื่อไหร่ก็ใช้ได้หมด นี่ยังไม่พูดถึงความผิดทางอาญามาตรา 215, 216 เดี่ยวนี้ใช้วิธีตีก่อน แล้วค่อยสลายการชุมนุม ถือหมายถึงรัฐใช้อำนาจตีหัวก่อนแล้วใช้กำลังเข้าจับกุมโดยอ้างว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย เพราะเวลาที่เจ้าหน้าที่ใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมย่อมมีการตอบโต้กันเป็นธรรมดาตามสัญชาตญาณของมนุษย์ในการป้องกันตัวเอง รัฐมีการใช้วิธีแบบนี้เข้าสลายในการชุมนุม กรณีการชุมนุมคัดค้านท่อก๊าซไทย-มาเลเซียที่อำเภอหาดใหญ่ก็คือการใช้กำลังเข้าสลายมีการตอบโต้กันระหว่างบุคคลแล้วมีการจับกุมแกนนำบอกว่ามีการกระทำผิดทางอาญาเกิดขึ้นแล้ว ทั้ง ๆ ที่การกระทบกระทั่งกันระหว่างบุคคลเป็นผลมาจากการใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมนั่นเอง เขาใช้วิธีตีแล้วจับ แล้วบอกว่านี่เป็นความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นการทำลายเสรีภาพในการชุมนุมอย่างแยบยลนี้เป็นตัวอย่าง

แล้วการชุมนุมทุกครั้งมีผู้สมเกิน 10 คนใช้ตลอด ศาลเคยยกมาหลายคดีแล้ว เพราะไม่ได้เจตนาที่จะทำผิดทางอาญาเป็นการใช้สิทธิชุมนุมโดยสันติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้แบบนี้มาตลอดนั่นก็คือชุมนุมไม่ได้ที่ผ่านมา แล้วถ้ามีการชุมนุมใหญ่รัฐก็มีกฎหมายใหญ่ กรณีเดือนพฤษภา รัฐใช้วิธีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน สลายการชุมนุมใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. สถานการณ์ฉุกเฉินฯ เมื่อก่อนมีกฎอัยการศึกทั่วประเทศสามารถใช้สถานการณ์ฉุกเฉินปราบการชุมนุมได้เลย กฎหมายทั้งหมดของเรามีอยู่ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายเล็กจนถึงกฎหมายใหญ่ ทั้งหมดให้อำนาจรัฐในการจำกัดการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม นี่คือนี่ที่เกิดขึ้นแล้วที่ชุมนุมกันได้เพราะอะไร ที่ชุมนุมกันได้ไม่ใช่เรื่องกฎหมายเป็นเรื่องการชอบธรรมเรื่องดุลย์อำนาจของผู้ชุมนุมว่าใครมีกำลังมากกว่า แต่ถ้าพิจารณากฎหมายที่เป็นอยู่ คือโดยอำนาจทางกฎหมายให้อำนาจรัฐมาก การจะชุมนุมแบบฉบับพลันนี้ทำไม่ได้ ต้องวิ่งขอสถานที่ที่จะชุมนุมที่ลานพระรูปในครั้งแรกการชุมนุมใหญ่ครั้งแรกขอแล้วขออีก ดีที่สมัยนั้นพรรคพลังธรรมคุมงานบริหารกรุงเทพมหานครอยู่และพรรคพลังธรรมเข้าร่วมการเคลื่อนไหว จึงได้มาโดยง่าย แต่ถ้าเกิดเป็นพรรคอีกฝ่ายหนึ่งไม่มีทางได้ที่ชุมนุมเพราะฉะนั้นการชุมนุมในที่สาธารณะก็เกิดไม่ได้ ถ้าเป็นขั้นตอนแบบนี้ และถ้ายิ่งสมัยที่อำนาจรัฐหรือฝ่ายบริหารแข็งแกร่ง ใช้กลไกตามกฎหมายที่ผมว่า

มาได้หมด กฎหมายทุกฉบับใช้ได้หมด คุณสมักรบอกรับไม่ให้อำนาจ เขตดุสิตบอกรับยังไม่ให้คุณ คุณจะมาชุมนุมได้อย่างไร ทางจราจรก็ยังไม่อนุญาตให้คุณเดิน เครื่องเสียงยังไม่ให้ใช้ คุณติดลำโพงมาแล้วติดรถมาแล้วทำไมไม่ได้ ถ้านี้จะใช้อำนาจกันแบบนี้ก็ใช้กลไกกฎหมายตามปกติก็หยุดการชุมนุมได้หมด จึงถือว่ากฎหมายที่มีอยู่ มีอำนาจเหนือรัฐธรรมนูญ รัฐสามารถใช้อำนาจได้แล้วก็ชอบด้วยกฎหมาย มีขั้นตอนสกัดได้หมด

ประการถัดมาคือ การใช้อำนาจที่ผ่านมาที่การใช้อำนาจที่เชื่อว่าเป็นการใช้อำนาจนอกเหนือ ไม่มีอำนาจให้ทำ เช่นกรณีการชุมนุมของชาวจะนะที่อำเภอหาดใหญ่ เพราะไม่มีอำนาจให้สลายการชุมนุม เพราะไม่มีความผิดทางอาญาเกิดขึ้นก่อนการสลายการชุมนุมแต่อย่างใด หรือในกรณีของการใช้กฎหมายกรณีของปากมูล ที่จริงก็ไม่มีควมวุ่นวาย เพียงนั่งอยู่บนทางเท้า แต่ก็ไปสลายเขา ขนคนขึ้นรถ ขนของขึ้นรถ ให้กลับบ้าน เพราะนายกฯ บอกให้กลับบ้าน นี่เป็นตัวอย่างที่ผ่านมา

ประเด็นถัดมา ถ้าเป็นการชุมนุมที่เป็นฝ่ายรัฐหรือมีสายสัมพันธ์กับฝ่ายรัฐ หรือสนับสนุนโดยฝ่ายรัฐ สามารถทำได้ มีการอำนวยความสะดวกทุกอย่าง นี่เป็นการใช้อำนาจในการเลือกปฏิบัติที่ดำรงอยู่ตลอด ถ้าเขยริรัฐบาล สามารถเข้าพบท่านนายกได้ แต่ถ้าคัดค้านรัฐบาล ขอเข้าพบนายก ไม่มีทาง ยกตัวอย่าง เรื่องเด็กก็ได้ เด็กสามจังหวัดภาคใต้มาสามารถพบนายกได้ เพราะกำลังมีปัญหาทางใต้ เด็กไร้สัญชาติขอสัญชาติขอเข้าพบนายกไม่ได้ โดยที่ผ่านมาการใช้ อำนาจแบบเลือกปฏิบัติดำรงตลอดเวลา ถ้าการชุมนุมไหนที่คนในรัฐบาลเห็นด้วย หรือการชุมนุมไหนที่สนับสนุนนโยบายรัฐบาลก็จะอำนวยความสะดวกตลอด แต่การชุมนุมไหนที่มีความขัดแย้งกับรัฐบาลจะสกัดหมด

ในอดีตถนนช้าง ก.พ. เป็นที่ชุมนุมโดยอัตโนมัติเพราะหลายรัฐบาลมาให้อยู่อำนวยความสะดวกทุกอย่าง ไม่สลายหาหมอมมา เอาห้องน้ำมาให้ เรื่องนี้น่าจะเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ แต่ตอนหลังรัฐบาลเปลี่ยนธรรมเนียม จะเห็นได้ว่าแนวโน้มของการใช้อำนาจโดยอาศัยกฎหมายเล็กกฎหมายน้อยสกัดการใช้เสรีภาพในการชุมนุมได้หมด นี่ก็จะทำตรงไหนก็ได้ นี่ก็คือสิ่งที่เกิดขึ้นถามว่าทำไมถึงเป็นอย่างนี้ คือ หนึ่ง- กฎหมายให้อำนาจ สอง-วัฒนธรรมการใช้อำนาจในสังคมไทย ยังคงถืออำนาจของรัฐเป็นใหญ่อยู่ดี เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นใหญ่อยู่ดี ไม่เคยเห็นสิทธิเสรีภาพของประชาชน สิทธิเสรีภาพของประชาชนมันขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มไหนแข็งแรงใครแข็งแรง ก็มีอำนาจต่อรอง มันไม่ควรจะเป็นอย่างนั้นเพราะมันให้อำนาจฝ่ายรัฐมากเกินไป

ผมเห็นว่ายังมีทางออกหลายประการคือ

ประการแรก-ยกเลิกกฎหมายที่ผมกล่าวมาทั้งหมด ต้องมาตุกฎหมายเหล่านั้น ขัดขวางเสรีภาพในการชุมนุมหรือไม่ ถ้าขัดขวาง เป็นอุปสรรคไม่ส่งเสริมเลย ต้องมีการจัดการ เพราะกฎหมายเกิดขึ้นในยุคที่มันไม่ให้เห็นแสดงออกทางการเมือง

ประการที่สอง-อาจจะต้องมารื้อฟื้นใหม่ในประเด็นข้อจำกัดในรัฐธรรมนูญ ทำให้ไม่
ไม่พูดกันให้ชัดเจนถึงข้อจำกัด เมื่อไม่ชัดเจน ก็เอากฎหมายอาญามาใช้ทุกครั้ง และ

ประการสุดท้าย-การใช้กฎหมายอาญามากำหนด ที่สำคัญคือเมื่อใช้ตั้งข้อหา
อาญา เป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนอย่างยิ่ง ประชาชนจะไม่สามารถทำอะไรได้เลย
กลายเป็นเครื่องมือในการทำลายการชุมนุม ในการใช้สิทธิของประชาชน มีการตั้งข้อหา ก็ต้อง
ประกันตัวกันถ้วนหน้าไปหมด ทุกมหาวิทยาลัยต้องระดมมาช่วยหมด

จะอย่างไรถึงจะสามารถกำกับอำนาจของตำรวจ ผมไม่รู้ว่าจะอำนาจตำรวจคือ
อย่างไรกันแน่ อาญาคืออาญาขนาดไหน ปกครองคืออะไร ต้องให้ชัดเจน แล้วมีกลไกการ
ตรวจสอบที่ชัด เพราะในปัจจุบันตรวจสอบไม่ได้ กฎหมายอาญาก็มีศาลอย่างเดียวที่ตรวจสอบ
คนอื่นตรวจสอบไม่ได้เลย ถ้าเป็นกฎหมายอาญา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ตรวจสอบ
ไม่ได้ ฉะนั้นอำนาจทางอาญา กระบวนการอาญาก็ต้องศาลยุติธรรมอย่างเดียว กลไกอื่นตรวจสอบ
เขาไม่ได้ ที่สำคัญผมคิดว่าทัศนคติอันนี้เป็นเรื่องใหญ่ของสังคมไทยเป็นวัฒนธรรม หมายความว่า
ไม่ยอมรับอย่างจริงจังว่าต้องมีเสรีภาพในการชุมนุม พลเมืองธรรมดาที่ไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับว่านี่
คือเป็นเสรีภาพชนิดหนึ่งที่ทำได้และอยู่คู่กับระบบประชาธิปไตย ทัศนคติสังคมไทยค่านิยมใน
สังคมไทยไม่ยอมรับเรื่องนี้ ไม่ยอมรับให้พูด แม้แต่ราษฎรหลายคน หลายกลุ่มก็ไม่ยอมรับ
เสรีภาพนี้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ฝังรากลึกที่สุดและแก้ยากที่สุด แก้กกฎหมายแก้ไปเถอะ แต่ตรงนี้
แก้ไม่ออก แก้ไม่ได้จะไม่พัฒนาไป ไม่สามารถถกเถียงกับสิ่งที่ว่าทัศนคติหรือค่านิยมที่ต้องปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงให้มันเป็นไป ยอมรับคุณค่าของการชุมนุม ถึงที่สุดการยอมรับคุณค่าความเห็นของ
คนอื่นทำได้ใหม่ในสังคมไทย มันทำไม่ได้เพราะนายกฯ ก็ไม่เคยยอมรับคุณค่าความเห็นของคน
อื่น พลเมือง 1 คน มีสิทธิที่มีความเห็น เพราะฉะนั้นเสรีภาพในการชุมนุมคือคุณค่าการยอมรับใน
ความเห็นของมนุษย์คนหนึ่ง ตรงนี้สังคมไทยไม่เกิด ยังไม่เกิดเพราะตรงนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องใช้
เวลาในการแก้ไข ซึ่งผมคิดว่าทั้งหมดนี้ที่พยายามจะบอกแล้วในสังคมไทยจริงๆ ไม่ว่าจะเราจะ
ปรับปรุงกฎหมายควบคุมการใช้อำนาจรัฐถึงที่สุดต้องมาดูระบบคุณค่าค่านิยมความเชื่อทัศนคติ
อันนี้เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการจัดการให้อย่างต่อเนื่องยาวนานและต้องใช้เวลา